USNESENÍ

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy senátu Mgr. Radovana Havelce a soudců JUDr. Tomáše Rychlého a Mgr. Petry Weissové v právní věci žalobce: **B. B. A.**, zastoupený JUDr. Marošem Matiaškem, LL.M., advokátem se sídlem Praha 7, Ovenecká 78/33, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra,** se sídlem Praha 7, Nad Štolou 3, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 6. 9. 2021, č. j. 29 Az 12/2020 - 42,

takto:

I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.

II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

Odůvodnění:

[1] Kasační stížností se žalobce (dále jen „stěžovatel“) domáhá zrušení v záhlaví označeného rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové, kterým byla zamítnuta jeho žaloba proti rozhodnutí žalovaného ze dne 3. 8. 2020, č. j. OAM-851/ZA-ZA12-ZA08-2019. Tímto rozhodnutím žalovaný shledal žádost stěžovatele o udělení mezinárodní ochrany nepřípustnou podle § 10a odst. 1 písm. e) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu (dále jen „zákon o azylu“), a současně řízení o udělení mezinárodní ochrany zastavil podle § 25 písm. i) téhož zákona.

[2] Stěžovatel poprvé požádal o mezinárodní ochranu dne 26. 1. 2015. Mimo jiné sdělil, že je oromské národnosti, je ortodoxní křesťan, a jeho posledním bydlištěm ve vlasti byla Addis Abeba. Jako důvod své žádosti uvedl politické problémy. O této žádosti žalovaný rozhodl dne 27. 1. 2017 tak, že stěžovateli se mezinárodní ochrana neuděluje. Následnou žalobu proti tomuto rozhodnutí zamítl krajský soud rozsudkem ze dne 11. 10. 2018, č. j. 32 Az 11/2017 - 80; kasační stížnost proti citovanému rozsudku byla Nejvyšším správním soudem odmítnuta pro nepřijatelnost usnesením ze dne 6. 3. 2019, č. j. 7 Azs 485/2018 - 59.

[3] V nyní posuzovaném případě se jedná o druhou žádost o udělení mezinárodní ochrany, kterou stěžovatel podal dne 27. 9. 2019. Jako její důvody uvedl v podstatě totéž, co uvedl v případě své první žádosti; výslovně v rámci poskytnutí údajů k žádosti o mezinárodní ochranu konstatoval [pod bodem 24), označeným jako „*důvody žádosti o mezinárodní ochranu*“] toto: „*O mezinárodní ochranu žádám ze stejných důvodů jako u mé první žádosti – jedná se o politické problémy. O všem jsem hovořil již v předchozí žádosti…*“. Současně dodal, že má navíc sociální problém - pokud se vrátí do Etiopie, bude mít problémy s rodinou kvůli náboženství. Jeho rodina je křesťanská, on je ortodoxní křesťan, vyznávají tedy jinou víru. Návratu do vlasti se nyní obává nejen kvůli politickému problému, ale i kvůli potížím s rodinou a ostatními lidmi z důvodu náboženství.

[4] Žalovaný tuto opakovanou žádost vyhodnotil jako nepřípustnou a řízení o ní zastavil, neboť stěžovatel uváděl stejné důvody jako v předchozí žádosti, a sice politické potíže. K uvedenému sociálnímu problému stěžovatele poznamenal, že tato skutečnost mu byla objektivně známa již během řízení o předchozí žádosti o udělení mezinárodní ochrany. Stěžovatel měl tedy možnost i povinnost ji uvést již tehdy. Žalovaný rovněž zjišťoval aktuální situaci v zemi původu stěžovatele. Zjistil, že v Etiopii nedošlo od ledna 2017 k žádné změně, která by mohla představovat novou skutečnost ve smyslu § 11a odst. 1 písm. b) zákona o azylu, naopak zde mělo dojít ke kladnému vývoji. Uzavřel, že s ohledem na stěžovatelova nynější tvrzení a výše uvedené skutečnosti neshledal důvody pro opakované meritorní posouzení jeho věci.

[5] Proti rozhodnutí žalovaného podal stěžovatel žalobu, v níž uvedl, že se obává návratu do země původu jednak z politických důvodů (které měl žalovaný znovu přezkoumat, protože po šesti letech došlo v zemi původu k celospolečenským změnám), jednak z důvodů plynoucích z jeho víry. V zemi původu došlo k zabití desítek ortodoxních křesťanů a situace členů této církve je v aktuální době stále složitější; jsou pronásledováni a vražděni, což je zlomový bod možného pronásledování stěžovatele. Právě kvůli nové situaci v zemi původu stěžovatel nyní shledává svou víru, o které hovořil již v první žádosti, jako relevantní důvod pro udělení mezinárodní ochrany. Násilí vůči ortodoxním křesťanům vypuklo a eskalovalo až v období let 2018-2019 a stále se zhoršuje. Žalovaný pochybil, pokud nerozpoznal, že se jedná o nové skutečnosti ve smyslu § 11a odst. 1 zákona o azylu. K doložení tvrzené aktuální situace v zemi původu stěžovatel odkázal na několik článků internetového zpravodajství.

[6] Krajský soud v napadeném rozsudku uvedl, že stěžovateli musely být problémy náboženského charakteru v souvislosti s jeho rodinou známy již v prvém řízení o udělení mezinárodní ochrany, ve kterém je měl uplatnit. Nyní toto sdělení nepředstavuje novou skutečnost ve smyslu § 11a odst. 1 zákona o azylu, kterou by stěžovatel nemohl uplatnit dříve. Tvrzení ohledně současného násilí, jemuž jsou vystaveni pravoslavní křesťané v několika regionech Etiopie, stěžovatel poprvé uvedl až v žalobě. Nemůže tak poukazovat na to, že se těmito okolnostmi žalovaný blíže nezabýval. Žalovaný naopak na základě aktuálních podkladů doložil, že v Etiopii došlo od podání první žádosti ke kladnému společenskému vývoji. I politické důvody uváděné již v první žádosti tak ztrácejí na významu. Soud uzavřel, že stěžovatel neuvedl žádné skutečnosti, které by zakládaly

přípustnost opakované žádosti o mezinárodní ochranu ve smyslu § 11a odst. 1 zákona o azylu. Proto žalobu zamítl.

[7] V kasační stížnosti stěžovatel uplatnil důvody dle § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s."). Uvedl, že ke zkoumání náboženství stěžovatele jako azylově relevantního důvodu nedošlo v prvém řízení o žádosti proto, že v té době tato skutečnost azylově relevantní důvod nepředstavovala. Naopak v době řízení o opakované žádosti se situace v zemi původu podstatně změnila a stěžovateli tak v případě nuceného návratu hrozí vážná újma z náboženských důvodů; ortodoxní víra se tedy stala azylově relevantním důvodem. Útoky proti ortodoxním křesťanům, ke kterým začalo docházet, u stěžovatele vyvolaly odůvodněný strach z pronásledování a vzniku vážné újmy. Krajský soud i správní orgány tedy pochybily, pokud shledaly jeho opakovanou žádost za nepřípustnou; mělo o ní být vydáno meritorní rozhodnutí, neboť existují nové skutečnosti, které odpovídají podmínkám pro její věcné posouzení.

[8] Stěžovatel se dále vyjádřil k aktuální situaci v zemi původu. Uvedl, že od roku 2020 probíhá na území Etiopie ozbrojený vnitrostátní konflikt, do kterého se v roce 2021 zapojila i Oromská osvobozenecká armáda, která byla do roku 2018 součástí Oromské osvobozenecké fronty; tu stěžovatel aktivně podporoval. Podle zprávy Vysokého komisaře OSN pro lidská práva všechny strany konfliktu v různé míře útočí na civilisty a civilní objekty. Dne 2. 11. 2021 byl v Etiopii rovněž vyhlášen nouzový stav. Argumentace krajského soudu, dle které již politické důvody stěžovatele ztratily na významu, neboť v Etiopii došlo k ukončení výjimečného stavu a dalšímu pozitivnímu vývoji, tak neodpovídá současné situaci. V zemi původu došlo k zásadní změně situace v takové míře, že je možné odchýlit se od § 75 odst. 1 s. ř. s., neboť je na místě stěžovateli zajistit přezkum nových skutečností jako důvodu mezinárodní ochrany z hlediska zásady *non-refoulement*. To nebylo krajským soudem umožněno, neboť ten, chybou žalovaného, vycházel z nedostatečně zjištěného skutkového stavu.

[9] Žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti odkázal na své rozhodnutí a napadený rozsudek. Ke zmiňovaným náboženským důvodům uvedl, že stěžovatel v průběhu správního řízení o násilnostech vůči ortodoxním křesťanům vůbec nehovořil. Nadto žil v Addis Abebě, kde k násilnému napadání ortodoxních křesťanů nedochází. Rovněž Oromská osvobozenecká armáda již cca čtyři roky není součástí Oromské osvobozenecké fronty, kterou měl stěžovatel podporovat, proto mu ani v této souvislosti v zemi původu nebezpečí nehrozí. Žalovaný nezjistil, že by stěžovatel byl v současnosti v případě návratu do země původu ohrožen pronásledováním či vážnou újmou ve smyslu zákona o azylu; zhoršená bezpečnostní situace v zemi původu se týká pouze regionů Tigraj, Afar a severní části Amhary.

[10] Ve věcech, v nichž před krajským soudem rozhodoval specializovaný samosoudce, se po posouzení přípustnosti kasační stížnosti Nejvyšší správní soud zabývá podle § 104a s. ř. s. ve znění účinném od 1. 4. 2021 otázkou, zda podaná kasační stížnost svým významem *podstatně přesahuje zájmy stěžovatele*. Není-li tomu tak, Nejvyšší správní soud kasační stížnost odmítne jako nepřijatelnou. (blíže k tomu usnesení tohoto soudu ze dne

26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 - 39, č. 933/2006 Sb. NSS, a ze dne 16. 6. 2021, č. j. 9 As 83/2021 - 28, body 10-12).

[11] Kasační stížnost je nepřijatelná.

[12] Předně Nejvyšší správní soud uvádí, že opakovaně uplatněný azylový důvod v nové žádosti o udělení mezinárodní ochrany skutečně může při změně relevantních skutkových okolností představovat novou skutečnost či zjištění ve smyslu § 11a odst. 1 zákona o azylu (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 23. 9. 2009, č. j. 1 Azs 43/2009-66, č. 1956/2009 Sb. NSS). V posuzovaném případě krajský soud tuto premisu nepopřel, neboť netvrdil, že by stěžovatelem tvrzené zhoršení bezpečnostní situace ortodoxních křesťanů (bylo-li by prokázáno) nemohlo být důvodem pro věcné projednání azylové žádosti i přesto, že v předcházejícím azylovém řízení bylo již postavení ortodoxních věřících v Etiopii posuzováno. V souladu s ustálenou judikaturou se nicméně zaměřil na posouzení, zda stěžovatelem uplatněné důvody v nyní posuzované žádosti o mezinárodní ochranu mu mohly být známy v době první žádosti, a zda je tedy mohl již tehdy uvést, případně zda mu v tom nebránily objektivní důvody (srov. rozsudek tohoto soudu ze dne 8. 9. 2011, č. j. 7 Azs 28/2011 - 74). Aproboval přitom závěr žalovaného, že stejné tvrzení stěžovatele (viz odst. [3] výše) bylo již uplatněno v předcházejícím azylovém řízení, kde bylo vypořádáno.

[13] Pokud jde o tvrzenou změnu situace v zemi původu, toto tvrzení stěžovatel uvedl až v žalobě a následně v kasační stížnosti. Z ustálené judikatury tohoto soudu přitom vyplývá, že pokud žadatel o mezinárodní ochranu o zhoršující se situaci v zemi původu (zde ortodoxních křesťanů v Etiopii) v azylovém řízení ničeho netvrdil, a ani nic takového nevyplynulo z informací, které shromáždil žalovaný, nebylo na místě, aby se žalovaný touto otázkou blíže zabýval. Nelze tedy hovořit o nedostatečně zjištěném skutkovém stavu žalovaným, jak tvrdí stěžovatel (srov. již shora odkazovaný rozsudek č. j. 7 Azs 28/2011 - 74). Důvody, které stěžovatel nově uvedl až v řízení před krajským soudem, přitom nepředstavují nějaké zvlášť citlivé důvody, které by se mohl zdráhat uvést již v řízení před správním orgánem a nejde ani o skutečnosti, které by vyšly najevo až po vydání rozhodnutí žalovaného (dle stěžovatele mělo násilí vůči ortodoxním křesťanům vypuknout již v letech 2018-2019, což by stěžovateli nepochybně muselo být známo). Za této situace proto nebylo na místě, aby se krajský soud nově uplatněnými žalobními důvody zabýval a doplňoval v tomto směru skutkový stav zjištěný žalovaným (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 4. 2021, č. j. 8 Azs 89/2020 - 68).

[14] Stěžovatel dále namítal, že v zemi původu došlo k zásadní změně situace rovněž po vydání napadeného rozsudku, a to v takové míře, že je možné odchýlit se od § 75 odst. 1 s. ř. s. pro naplnění zásady *non-refoulement*. Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 4. 2. 2013, č. j. 8 Azs 27/2012 - 65, uvedl, že *„soud bude povinen prolomit pravidlo stanovené v § 75 odst. 1 s. ř. s. a přihlédnout k novým skutkovým okolnostem* [...] *pouze ve výjimečných případech. A to tehdy, pokud cizinec v řízení před soudem uvede skutečnosti, které nastaly až po právní moci rozhodnutí správního orgánu nebo nebyly bez vlastního zavinění cizince předmětem zkoumání správního orgánu, a zároveň se o těchto*

skutečnostech lze domnívat, že by mohly být relevantní pro možné udělení doplňkové ochrany podle § 14a zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, a soud neshledá dostatečné záruky, že tyto nové skutečnosti budou dodatečně posouzeny v novém správním řízení". V dané věci poslední podmínka pro prolomení pravidla uvedeného v § 75 odst. 1 s. ř. s. naplněna není, neboť stěžovatel může podat další žádost o udělení mezinárodní ochrany, splní-li podmínky její přípustnosti dle § 11a odst. 1 zákona o azylu. Jestliže stěžovatel tuto novou žádost odůvodní tvrzenou změnou bezpečnostní situace v zemi původu, která nastala v průběhu nynějšího řízení o kasační stížnosti, může být taková žádost vyhodnocena jako přípustná. Zároveň je to však žalovaný, kdo disponuje odborným aparátem k tomu, aby posoudil relevanci stěžovatelem uvedených tvrzení a rozhodl o přípustnosti a případně i důvodnosti stěžovatelovy další opakované žádosti o mezinárodní ochranu pohledem co možná nejaktuálnějších informací o situaci v Etiopii (srov. usnesení tohoto soudu ze dne 7. 4. 2020, č. j. 9 Azs 20/2020 - 51, nebo ze dne 18. 7. 2019, č. j. 2 Azs 414/2018-37). Nejvyšší správní soud pro úplnost uvádí, že pokud jde o standard účinného opravného prostředku obsahujícího úplné *ex nunc* posouzení skutkové stránky věci ve smyslu čl. 46 odst. 3 směrnice 2013/32/EU, ten je vyžadován pouze pro řízení u soudu prvního stupně, tj. v řízení o žalobě před krajským soudem, tudíž se jej stěžovatel v řízení o kasační stížnosti dovolávat nemůže (což ostatně ani nečiní).

[15] Ustálená a jednotná judikatura Nejvyššího správního soudu tedy poskytuje dostatečnou odpověď na námitky uvedené v kasační stížnosti a Nejvyšší správní soud neshledal žádné další důvody pro přijetí kasační stížnosti k věcnému projednání. Proto kasační stížnost jako nepřijatelnou podle § 104a odst. 1 s. ř. s. odmítl.

[16] O náhradě nákladů řízení bylo rozhodnuto podle úspěchu ve věci v souladu s § 60 odst. 1, větou první s. ř. s., ve spojení s § 120 s. ř. s. Podle rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu totiž představuje odmítnutí kasační stížnosti pro nepřijatelnost zjednodušený meritorní přezkum, nelze jej proto ztotožnit s jinými případy odmítnutí kasační stížnosti, například pro neodstranění vad či z důvodů stanovených v § 46 odst. 1 s. ř. s. (srov. usnesení ze dne 25. 3. 2021, č. j. 8 As 287/2020 – 33, část III. 4.; č. 4170/2021 Sb. NSS). Na danou věc proto nedopadá pravidlo uvedené v § 60 odst. 3, větě první s. ř. s., dle něhož *žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení, bylo-li řízení zastaveno nebo žaloba odmítnuta.* Stěžovatel v řízení úspěch neměl, proto nemá právo na náhradu nákladů řízení. Žalovanému, který by jinak měl právo na náhradu nákladů řízení, žádné náklady v řízení o kasační stížnosti nevznikly. Nejvyšší správní soud proto rozhodl tak, že právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti nemá žádný z účastníků.

P o u č e n í : Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné (§ 53 odst. 3 s. ř. s.).

V Brně dne 16. září 2022

Mgr. Radovan Havelec
předseda senátu